

Tillstånd och upplysning

Lantbrukarnas Riksförbund
105 33 Stockholm

Beslut angående ansökan om nöddispens på växtskyddsområdet för Gibb Plus

Kemikalieinspektionen beviljar dispens från kravet på produktgodkännande enligt nedan.

Växtskyddsmedel	Gibb Plus
Användningen	Mot frostrelaterade skador i yrkesmässiga odlingar av äpple och päron.
Kunskapskrav	Användaren ska vara behörig att använda växtskyddsmedel i klass 2.
Under perioden	Från 20 maj till och med 30 juni 2020

Specificerade användningsvillkor framgår av beslutsbilagan.

1.1 Återrapportering

Senast den 31 december 2020 ska ni lämna in en redogörelse till Kemikalieinspektionen över vilka åtgärder ni genomfört under 2020 i syfte att kommande års odlingar av äpple och päron kan genomföras utan behov av dispens.

2 Beskrivning av ärendet

Vi fick in er ansökan om dispens för nedanstående ändamål den 28 april 2020.

Sökande	Lantbrukarnas Riksförbund 105 33 Stockholm
Typ av dispens	Begränsad och kontrollerad användning vid nödsituation
Produktnamn	Gibb Plus
Verksamma ämnen	Gibberelin GA 4 och Gibberelin GA 7
Funktion	Tillväxteglare
Sökt användningsområde	Mot frostskaador i yrkesmässiga odlingar av äpple och päron. För gynnad kartsättning, mot kartfall samt mot slipsar och rost i yrkesmässig odling av äpplen och päron.

2.1 Ni har uppgett följande skäl till ansökan om dispens

2.1.1 Beskrivning av faran och farans omfattning

En kort och mild vinter har lett till att fruktträden satt knopp tidigare än vanligt. I mars-april har flera frostnätter lett till att knopparna har frusit på äpple- och päronträden. Omfattningen av frostskaadorna varierar mellan olika delar av

odlingsområden samt mellan olika sorter av äpple och päron. Blomsättningen har varit riklig i år men upp till hälften av alla knoppar har skadats av frosten, vilket motsvarar ett skördebortfall på ungefär 25%.

Vädersituationen har inte kunnat förutses eller förhindras.

Med hjälp av Gibb Plus kan en del av skörden räddas genom att produkten hjälper till att minska fall av knoppar, kartfall, förbättrad fruktsättning och minska kvalitetsnedsättande skador som följer av frost.

Berörda områden är för äpple Skåne, kring Vänern och Vättern, Östergötland och Västra Götaland. För päron berörs i princip bara Skåne. Genomsnittsskörden för äpple 2013 till 2017 uppgick till 17,1 ton per hektar. Äpple odlas på ca 1517 hektar och päron odlas på ca 128 hektar.

2.1.2 *Alternativ till Gibb Plus*

Det saknas alternativ till Gibb Plus.

2.1.3 *Sökandens beskrivning av situationen i andra länder*

Gibb3, som innehåller gibberellin, är godkänd i Norge för användning i odlingar av körsbär. Gibb Plus är godkänd i Tyskland, Irland, Holland och England.

2.1.4 *Beskrivning av åtgärder för att undvika upprepad dispens*

Diskussioner om möjligheterna att få ett preparat med gibberelliner godkänt i Sverige pågår alltjämt med Nordisk Alkali, som är ombud för Gibb Plus, men det finns inga sådana ansökningar inlämnade.

2.2 *Livsmedelsverkets bedömning*

Livsmedelsverket har bedömt resthalter och konsumentskydd. Livsmedelsverket hänvisar till att EU har beslutat att det inte behövs några gränsvärden för gibberellin (ämnet är upptaget på bilaga IV till förordning nr 396/2005). Gibberellin anses inte vara akutgiftigt och saknar därför akut referensdos. Gibberellin får ingå i växtskyddsmedel inom EU. Vid utvärderingen, som gjordes i syfte att godkänna gibberellin som verksamt ämne i växtskyddsmedel, var den representativa användningen som utvärderades för äpplen och päron. Den utvärderingen visade att användningen i fruktodling inte är förknippad med konsumentrisker. Denna utvärdering är relevant för denna ansökan.

2.3 *Tidigare dispenser*

Den 15 maj 2019 beviljade vi er dispensansökan för Gibb Plus för användning mot frostsador i yrkesmässiga odlingar av äpple och päron (dnr 5.1.2.a-H19-04816).

2.4 Godkännandevillkor för verksamt ämne

Det verksamma ämnet Gibberelin GA 4 och Gibberelin GA 7 är godkänt genom kommissionens genomförandeförordning (EU) nr (EU) 2017/195¹ till och med den 31 augusti 2020.

Villkor för godkännandet:

Del A

Ämnet får endast godkännas för användning som tillväxtreglerande ämne.

Del B

Vid tillämpningen av de enhetliga principerna i bilaga VI ska slutsatserna i granskningsrapporten om gibberelliner (SANCO/2614/2008) beaktas, särskilt tilläggen I och II, i den form den slutgiltigt färdigställdes av ständiga kommittén för livsmedelskedjan och djurhälsa.

Villkoren för användning ska vid behov inbegripa riskreducerande åtgärder.

3 Skäl

3.1 Tillämpliga bestämmelser

Ett växtskyddsmedel får endast släppas ut på marknaden och användas om det har produktgodkänts i den berörda medlemsstaten enligt artikel 28 i förordning (EG) nr 1107/2009². Kemikalieinspektionen får dock i särskilda fall ge dispens från kravet på godkännande och tillåta att ett växtskyddsmedel, under högst 120 dagar, släpps ut på marknaden för begränsad och kontrollerad användning, om en sådan åtgärd framstår som nödvändig på grund av en fara som inte kan avväjas på något annat rimligt sätt. Detta framgår av artikel 53 i förordningen.

3.2 Kemikalieinspektionens bedömning

Kemikalieinspektionen bedömer att det för användning av Gibb Plus mot frostsador i odlingar av äpple och päron finns en fara som inte kan avväjas på något annat rimligt sätt och att det rör sig om ett särskilt fall.

Enligt Kemikalieinspektionens bedömning förväntas användning av växtskyddsmedlet Gibb Plus inte ge några skadliga effekter på människors och djurs hälsa eller påverka miljön på ett oacceptabelt sätt samt vara effektivt under de föreslagna användningsförhållandena med föreskrivna villkor.

¹ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2017/195 av den 3 februari 2017 om ändring av genomförandeförordning (EU) nr 540/2011 vad gäller förlängning av godkännandeperioderna för flera verksamma ämnen som anges i del B i bilagan till genomförandeförordning (EU) nr 686/2012 (moderniseringsprogram AIR IV)

² Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG

3.2.1 *Bedömning av faran*

Kemikalieinspektionen bedömer att faran består i att frost leder till minskad fruktsättning och andra frostrelaterade skador som hotar skörden av äpple och päron.

3.2.2 *Kemikalieinspektionens bedömning av alternativen*

Kemikalieinspektionen bedömer att det inte finns kemiska eller icke kemiska alternativ till användning av Gibb Plus för behandling av äpple- och päronträd mot frostsador.

3.2.3 *Bedömning av särskilt fall*

Dispens får endast beviljas om det rör sig om ett särskilt fall. Särskilt fall kan anses föreligga vid oförutsedda faror, och när det saknas alternativa medel och metoder för att komma tillrätta med ett växtskyddsproblem. I det här fallet bedömer Kemikalieinspektionen att rekvisitet för särskilt fall är uppfyllt, eftersom det inte finns några alternativa medel och metoder att komma tillrätta med faran och faran är plötslig och oförutsägbar.

3.2.4 *Motivering av villkor*

3.2.4.1 **Hälsa**

Kemikalieinspektionen bedömer att växtskyddsmedlet kan medföra hälsorisker för användare. Vi beslutar därför att skyddshandskar, skyddskläder, ögonskydd och andningsskydd ska användas vid hantering av produkten samt vid arbetsmoment som innebär risk för kontakt med sprutvätska/sprutvätska eller sprutdimma.

3.2.4.2 **Miljö**

Kemikalieinspektionen bedömer att växtskyddsmedlet kan medföra risker för miljön. Vi beslutar därför att den som utför bekämpning med fläktspruta ska iaktta ett vindanpassat skyddsavstånd som ska bestämmas med hjälp av Säkert växtskydds "Hjälpreda vid bestämning av anpassade skyddsavstånd. Fläktspruta i fruktodling."

3.3 **Slutsats**

Kemikalieinspektionen bedömer att ni har visat att kraven i artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 är uppfyllda mot bakgrund av de skäl som redovisats ovan. Kemikalieinspektionen bifaller därför ansökan om dispens.

4 **Upplýsingar**

Kemikalieinspektionen upplyser om att dispens enligt artikel 53 i förordning (EG) nr 1107/2009 i normalfallet endast beviljas en gång. Dispensförfarandet syftar till att hantera faror eller hot som uppkommer sällan och som därmed inte kan förutses. Om en fara riskerar att upprepas eller utgör ett återkommande problem ska inte dispensförfarandet användas för att lösa problemet. Det är därför viktigt att ni utformar en strategi för att undvika fortsatt behov av dispens eller tar fram andra bekämpningsmetoder för att åstadkomma en långsiktig lösning. Vid upprepad ansökan om dispens ska ni visa vilka åtgärder som ni vidtagit för att undvika behov av ytterligare dispens.

Om produkten är godkänd i en annan medlemsstat inom EU finns det möjlighet för innehavaren att ansöka om produktgodkännande i Sverige genom ömsesidigt erkännande enligt artikel 40 i förordning (EG) nr 1107/2009. Under vissa förutsättningar finns samma möjlighet för till exempel jordbruksorganisationer.

Om produkten redan är godkänd i Sverige för viss användning finns möjlighet att ansöka om utvidgat produktgodkännande för mindre användningsområde enligt artikel 51 i förordning (EG) nr 1107/2009.

4.1 Produktens klassificering och märkning

Produkten ska vara märkt och klassificerad enligt CLP-förordningen³ och uppfylla kraven i förordning (EU) nr 547/2011 om märkningskrav för växtskyddsmedel⁴.

Företagets klassificering av produkten: Produkten är inte klassificerad.

Piktogram	-
Signalord	-
Faroangivelser	-
Skyddsangivelser	P270 Ät inte, drick inte och rök inte när du använder produkten P405 Förvaras inlåst P420 Förvaras åtskilt från andra material EUH401 För att undvika risker för människors hälsa och för miljön, följ bruksanvisningen. SP1 Förorena inte vatten med produkten eller dess behållare. Rengör inte sprututrustning i närheten av vattendrag/ Undvik förorening via avrinning från gårdsplaner och vägar.

4.2 Anmälan till produktregistret

Vi upplyser om skyldigheten att lämna in en verksamhetsanmälan till produktregistret hos Kemikalieinspektionen. En sådan anmälan ska göras så snart som möjligt och senast när verksamheten inleds. Läs mer om verksamhets- och produkthanmälan under produktregistret på www.kemi.se

4.3 Årlig redovisning av mängduppgifter

För växtskyddsmedel finns krav på redovisning av överlåten mängd för användning på den svenska marknaden. Kravet omfattar även den som innehåft en dispens.

³ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006.

⁴ KOMMISSIONENS FÖRORDNING (EU) nr 547/2011 av den 8 juni 2011 om tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 vad gäller märkningskrav för växtskyddsmedel.

5 Hur man överklagar

Detta beslut får överklagas hos mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. Ett skriftligt överklagande ställt till mark- och miljödomstolen ska i så fall ha kommit till Kemikalieinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet.

På Kemikalieinspektionens vägnar